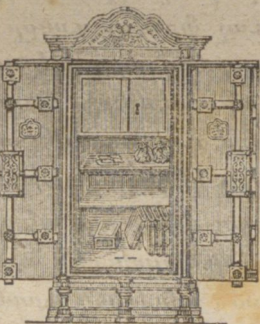

፲፫ ሺህ ሺህ

Մ. Վերթիկյանի վերականգնմանը նվիրված քանդակաշինության և քանդակարվեստի թանգարանի ցուցման համալիրը 1980 թվականին հանձնվել է Երևանի քաղաքապետարանին՝ 1980 թվականի դեկտեմբերի 1-ին։

Ընդէրս, 10 փետր 1871

Մահը հայրին սեփրզիսնէն կիճևաի գուհուր
իտնէն հարիգտէ մէքուր լաթ վէ օգկա մայրէ-
րի ինչ տուռ օւռա մաղազամ միւհաթէնը
օլտիթ տորի: Շէքեր, ինչիկեր, վէ ըսրաբը-
չէթ թոււարը*, թամ օն սաաթն քանտը-
լար վէ միտուրթի մէզքերը հնչկիսամըտա,
տաղտը գացամ արէփլերի ինչիտէ պուռաւ,
մագտա վէ պէն իսէ պլօլիք Նտիթէ ինչի-
տէ իտիմ, չիւնքի, մէզքեր գացատա, ագ-
նէ, բօլչիւ, վէ մաղազամըն հանաթը մա-
գամտա օլան սայիր վրապարտ պուրու-
նագտա իտի, լաքեր, չիւքլեր թաշիքընա
գացամը աշուղըմտա, գացամըն, աթէնչ
քեսալիսն] գալըը գօեուպ վէ տէրունիտէ
պուրունա ագնէ վէ սայիրէլէրի ալապ գէ-
տէլէմնի, օյմատորըր թաշիք ինչ տիմ:

Վերնոսանը Մ. Վերթեյմ վե գումարան-
նասը, քենտի ֆապրիգալարնտան չգան
մալլերի իւլ մալլումիւ ամէլ օլտու ղուենտան,
հագգլարնտա մէն ու սէնա օգուման
հաճաթ կէօրմիյի, լաքին, Անվերս շէյրի
քէքէնէլէրինի, կէօլլերի իւլ կէօրմիւ ու-
տուգլաւ ւ պալէտանքի վագանը կնալէյէ
պիլարմիւմէքիւ իտէմիւ, Պրինսպէրին,
պէնտէնիլդէ մուալլէնթ իրմէքիւյէ միւսա-
րաւթ իլլէմիւ օլան պէլէտիյէ տայրէլէրի
ալ ղէմիւրբանի ապէլթիլիմէպիւնան իտէ
րիմ, քէգա, մէքելիւր մինասիպէլիւ, հէմ
շէյրլէրինի, օֆիլէալարն, իքրինի օֆիլէալ-
ար, 27 իննի թապալուտան օլան սասքիւր,
Բար հագրէթլէրինին էլլիսի, վէ քէնտի-
լէրինի ղալէլ պէօլիւ Թէշիքէլէրէ սալ-
մէլ օսան գարապիշտ թալըր սասքիւր թա-
րաֆըրնան իպրաթ օլտուն ճանտ ու իգտա-
մաթը մէն ու սէնա իտէմիւմէլլիւ իտէմիւ
իլլէ Նուրի, 32. Ինէ 1 Պիլիք օլտու

Պաշտոնի զիջող իշխանությունը անբաժանելի է զիջողի ֆապրիզանը, ասի գաղաղարտան յառաջ, իբր զթաթը վե պիսկապոլին հա-
րաբե տասն զինաբե դարչը գեանի գո-
ղալար տախի հարաք օլտաղունու իշպու-
նինասիպեթը բազպեթու է հալին իլան
լտեթը: Մեքթըրը սուրօլիթու, հաղընտա
մէ զբիւր նէվհատ գաղաղարտան Թիզ իլե-
մի տիրը:

Աթէշէտէ եանմարդտան մատաւ աւազ
գըրըմանեան պացալարն պիրիւնէ ի թթիւազ-
նը ֆապրիկաւոր սահլպլէրէ Մ. Զըրանսօս
Զըվալիէ տը վէրթէյմլէ Մ. Հիւպլէրթ Նէյթ-
հօլաթ պու աւէֆա Ավթթրիւ-Մանար սա-
րանը իմրեաթթօրի վէ գըրալիէնին պաշ-
կացաւըրը իւնվանը իւէ միւշէրթ ֆըլըն-
մըլէյա տըր :

Իւրեկուպիւ Անաստաս հանք Լազարիոյն
պիր առէմ իւլ ախդ աւ իթառան առաքե
րուադազառ օյմաղլէ, մէրգուս հազգըն
տա իթիթառ իթմիշ օառուդուսան, միեա
ն իթիթանէ ուեռւմազ իւրգը, հազրիա
պէշ իթարիթի իլէ, Ենի ճամիւտէ քեպիւն
սարաֆը միւթէպէրանսէն գաթիտան օղլու
Լիւթպիթառան եաղըսը իյէ օլուպ վէ օն
պին գառուշուզ պիր վարադայաճահիհէ իւ
գէրիւտէ օլաուդու, վէ պէշիւ եիւզ զու
բուշուշան 40) րաքէ փաշ պլոր իտուդու
հալաւէ, ալթը պին պէշ եիւզ զշ. իշին,
իթմա՛ւ պլարադ պիր գըթա պօնօ ձըթիպ
իտիթիշ, վէ պիր դաշ կիւն տիւշիւնիւմէ
իւրգը, պիրթիթին եանընա ճամնէթլէ պը
րազըմըշ իւէ տէ, հէր իւ ճիւշթէ մէպիւ
իւէ, մէգըրիւ պօնօեու, մէրգուս էմանէ
թի սաղլաեանազ առէմ, օլ կիւնիւ աճիպ
իթիթալէ թէսիւմ իթմիշ օառուդուսան,
կէրէք տիւշի սալիւր, վէ կէր՛ք տէվէթի
սալիշ թէպաաընտան քիմէշին, մէղքեւր
պօնօեու պի՛ր քեսար թամաի իլէ գապուլ
իթմէմէօի, վէ էկէր գսպուլ իտլը իւէ
միւթէպէր սաեռաեանազընըն մալիւմ օլ
մաաըն իշին իտլը քէշֆիլթէ միւսարաաթ
օլաուսը իսար :

ከፊደል ወሳኝ ጽሁፍ

Լաթրոնեան ընկերութեան գործադիր
 ժողովոյն միամեայ չըջան, լլացած լլա-
 լուն իր համարաւորութեան ներկայա-
 ցնելու համար իէ եւ, անցնել կ'որակել
 յունիս 13 նամակաւ իր բոլոր ընկերները
 ընդհանուր ժողով հրաւիրեն. լայց ընկե-
 րաց մեծագոյն մասը ներկայ չի գտնուե-
 լալն ժողովոյ գումարուծ յառաիկայ կիւ-
 րակել յունիս 21 ր թողուցաւ :

Ուստի գործադիր ժողովս պարտք էր համարի ծանուցանել իւր ընկերներուն որ ցանկաց քանիս որ պատճառի յոյժովն քաջակամ չի գտնուին (եւ թէ ունենան քաջատր պատճառ մը) ճամբկաւ ժողովոյս իւնաց ասին՝ ուր տեղի պիտի ունենան Շերիքի փոյսց իսան միջոյսայակ թիւ 7 սենեկ հրոյ

Ի դիմաց գործ. մ. դոկտյ Լամբրոսնեան
Ընկերության
71 յունիս 16 փոխ աստեռապետ
Կ. Պոլս. Թ. Ա. Շեքերեան

Միլլէթ խմիզ Գաթօլիքլէրի, Գըլլար
մէքլէմպի աճուզ նիլէթի մէտուհէ-
սիլլէ, վէ վարդուհան խմիլլէ պիր
քնիկընթիւն թէշքիլ խթիլ օլուպ,
վէ հադքնաւ չու միւրատը մէրլուպ-
լարընը մէվզըի իճրպէ Գօյմադ ար-
գուսինտէ պուլունտա գլարքնաւն, կէ-
չն բազար կինիւ, իլէրինտէ Ան-
տոն ճփէնտի Պիւքմէճնան չու աթի-
տէֆի տիգդաթա շահան նութգու,
Պէշօլլուսա քեային Ս. Յ. Ոսկերեքան
քիլիսէսինտէ օգումուշ, քեմուլ մեմ-
նունիլլէթէ տիլնէմալ, վէ դազէ-
թամըգտա տէրճի արգու խտիլիլ տիր:

Պրիզմով միւր ու միւրէն, վէ վաթան
ու տէպէն, վէ մէտէնիյէն ու ինսա-
նիյէն տինովիլին էսաւր գապիսի վէ
էէէէնէնէն գըրըպ մէքթէպի օլտու-
զանտան, մէգըրիւնով գաւն տերճ ու
պէէնաննա քէմալի մէմուսնիյէնէն մի-
սալտանէն իվտիլիմիզէ պէրապէր, նի-
էէէէնէն տէրտէր, գըրըպ մէքթէպի-
նին նէ տէրէճէ մագաւտտն պիւշէյ
օլտուզա թագադիր գըրընաղըք թագ-
տիրաւէ, Ագապէան վարժարան կիպի

պեր մու գտառէս մահէլլը վէ ֆազլիէթ
վէ ֆէտաբեարլըզ մէրքէղինի, քէնտի
մէքրոհ լիտան վէ գալմիէրիլլէ լէ-
քէտար գըլմագլըզա ճիւրաթ իտէն
պազը ճանվէրլէր իլլէ հախտտ է-ւ շար
իւզլընիէ հէր քէսին տիգգաթընը տա-
նի տալթ իտէրիզ :

ԻՍՍԵՅԵԱԼ Ի ՎԵՐԺՈՐԱՆՆ
Գ. ՈՍԿԵՆԵՐԱՆ ԵԿԵՂ ԵՑԻ

Առաջին տեղամ ե կենացս մէջ որ պաշտօնական ձեւով սուրբէզ կ'ընտրուի եւ նորաձեւակց ընկերութեան մը շէկը ձեռքս առած եւ այնպիսի ժամանակէ մը մէջ ինձ յանձնուած է որուն առանց երկարաւոր գիտելի թէ աբխիզոն թեան երկնքից պիտի բլլայ մեր ձեռնարկուել թիւնն, բայց հիմն դիր անդամակցացս խոհական իմաստան թեանցը եւ ազգայնորակեան հոգեոցը ապաւինեալ քան թէ իմ քաղաքականներուն ամբողջ անձեռնարողութեան վստահացած ամենայն ամբողջ առնին առիչ եւ այսպիսով երբ մեր յառնաց վէտակու աշխատու ինեէ վերջը ահա փրկարար նաւահանդիսոն առաջնորդեցի որ ե այս վարժարանն եւ ուրուն մէջ ժողովեալ էք, Տիարք իմ կը յուսամ որ քաղաքի պատի պատիւ ձերնե յուսամտու թեանը եկէ՝ ազգայնորու թեան հոգեւ լմեալ արտին մէջ գրաւ ցածներս տկար կերպով բացատրեմ:

Հայեր
Յառաջագրութեան ուսման սխրոյ
եւ միութեան արձապաքեան սիրտեալ
ընդ սիրիւս գրեւ մ'ի վեր պատերազ-
մելով յատուազ յեւթեան, տարիւնու-
թեան, ատորիս, ատորիս եւ անմիաբանու-
թեան դեմ վեջապէս տապալելցին աշ-
խարհիս հին գրութիւններն եւ որոց ա-
ւելաւորքը վրայ կանգնեցին կ'ընդ զի յաղ-
թութեան եւ որուն զագագին պարպեալ
գործակ մի պիտութեան զգիրւ ուով կը
մտնի եւ որուն վրայ մահազրեալ է դաս-
տարականութեան Օրիորդաց:

Անա Հայկոյ սերունդն ալ սթափե-
լաւ իւր խորին թմրութենէն, ճանչցաւ
իւր պաշտօնն յԱրեւելս, քաջ աւադ իւր
չուրէն աւերիչ բան չը տեսնար՝ քա-
նութիւնէն, նախաձեռն, մասնութիւնէն եւ
նախաքին երկպառակութիւնէն զատ ուրիշ
դրան չը տեսնար՝ զարհուրեցաւ, փա-
փեցով յոյն իւր վրայէն այս ազգա-
կործան ամականներն եւ որոնց տեղ լին-
ողոյնչալ կատարելութիւններն զգեցուց
որոյ ով պիտի ըլլայ այդ յառաջագիմա-
կան ուսման առաքեալն եթէ ոչ մեծ
պարտք սերունդն նախ ի քաջաց թագա-
ւորոցն Հայոց՝ քայլ սոյն տարբերու-
թեամբ որ մեր նախնիքն զնուա զօրու-
թեամբ իրենց թշնամիներն մեր սիրուն
Հայաստանէն կը վանէին, մեծք ընդհա-
յառախն մեր հակառակորդներն ի մեզ
պիտի լիակեն, իրենց տգիտութիւնն
մեր դատարարութիւնէմբ պիտի լու-
սաւորենք եւ ի միասին ապր պիտի ինչ-
ով ապագայի եւ պատմութեան առջեւ
մեր ազգութեան սնունդը անշնչելի պի-
տի պահենք, Անա ալ սկսեալ վրայ վար-
ուհեան ընկերութիւնն կազմեցինք ու
այդ գրօշակին ներքեւ աղլիս երկուս
որոնցն ու երկուստաբոլ ձեռք մտցու-
ցաւ ենք, Տեարք իմ լիախաղաղ տիրոջ

դից սահմանել այս ինկերու թիւնն վասն
զի համադուած ենք որ մարդ միշտի կա-
րող են ջամբել մեզ կենսատու կաթմով
միշտեա օրորոց ենք, մեր մայրենի լե-
զուն առաքինութեանց սերմն, մարդ-
կան օրինաց, բաղաբական պարտուց
սկզբնական հիմունքն, եւ ի տիտ պատա-
նակութեան գեղը պարտաստելու առա-
նակադրու թարձր վիճակաց, Ուրեմն
Տեաքք իմ մեր զբաղմունքն այն անհրա-
մեշտ ճանչցուած հասոխարարութեան
դարձունեք, որ է Օրիորդաց, որպէս
զի մեր որդիքն եւ թուռներ՝ աւելի հաս-
տատուն սկզբունքներով դաստիարակեալ
բան զմեզ, հայկական ուսման, հայու-
թեան վեհանձն հոգեւոյ յառաջամար-
տիկ գունդն կազմեն ընդդէմ տգիտու-
թեան։ Աւելի բացայայտ խօսիմ տեսք
մեր աշխարհքս երկու կերպով կրկնու-
ալարուի եւ երկու տեսակ պատերազմ
կայ երկրիս վրայ, մին նրկական եւ
մյուսը բարոյական, սուսնը ազգի մը
էկլիտասարդներն ի մի վայր գումարելով
խեղճերուն հակառակ իւրեանց ներքին
զգացմանքն) բանակներ գունդեր, խում-
բեր կը կապուին, ստոյգ է որ առերե-
ւոյթ եւ փառասոր տեսարան կը ներկա-
յացնեն սաաց առջեւ, բաց որուն քայ-
քայութեան ապահով եղք տեսք իմ
պատերազմի մը աշխարհը ելքէն չսփռու-
նէր, իսկ միւսը ընդհակառակն որ է
ուսման պատերազմն, ոչ լեռնաձօնե-
տու եւ ոչ գէնքելու կարօտութիւն ու-
նէր ի մացաւորութեանց արագաորաց,
չ փառասոր պայտներու պղտաակ-
նաց եւ ոչ մասնաւոր անձանց, մանու-
անդ թէ կը մերժէ իւր հայւնեք մաս-
նաւոր անկիւն մը երկրագնդիս վրայ,
անձանցք է անոր այլ եւ այլ պատուա-
նուններ եւ կը դաւանի իւր իւր հայրե-
լք երկրիս ընդ սրձայութիւնն, իւր
խնու որանցներն համալսարաններն են,
իւր բանակատեղիներն ժողովարան են,
իւր զինարաններն զբք տուններն, իւր
օրագրաններն օլտսեր մատենաներու
կոլեկաններն, իւր քաջամարտիկ զորա-
նքն վարժարանաց մանկուքն եւ տը-
նետ մասաց լուսաւորութիւնն միայնակ
սատարտութիւնքն կը բնակի նա հա-
ասարապէս աղքատն գերդաստանն
բարոքացւոց սրտէն վրայ, եւ հարք
զգաստ իւր երկէ որդեպք մայրենի լեզ-
ւովն հանգերձ կուտացանն արեւ
ուսման սիրող պատերազմն ընդ լեռ զգի-
տութեան։ Ահա մեր ընտրած բանակը
Ուրեմն Հայր եթէ կուզէք այս դրօշա-
կն նշելքէ պատասխարել ապէց վեջը
յենք նախնեաց աճունացեալ սակրա-
լիքն իրենց իսպաղ Հիւրմէն մէջ, եւ
բոխանակ Հայաստան, Հայրենիք, Մա-
սա, Երրորդութեան, պատգամներ Հա-
սութիւնը, սրվինք նախնեաց լեզուն,
ստուռ ենք նախնեաց մատենադրու-
թիւնը, զը վեք օրիորդաց բարոյական
ուսումնական հիմնական դաստիարա-
ցութեանը։ Վարդու հան ընկերութեան
դերուն հաստատապէս ենք եւ ընկերու-
եան բոլորակն ընդարձակելով վշտաց-
ալ Հայու թեան որք աղկուռնքն ի նա
միովինք։

Ան. Ե. Ս. Պետրոսյան

